

Ampiainen - kimalainen - mehiläinen: tuntomerkit

Ampiainen rakentaa yleensä pyöreän, paperimaisen, väriltään harmaan tai hieman punertavan pesän räystään alle tai ullakolle katon rajaan. Pesän rakennusmateriaalin se noutaa lähistöltä puurakenteiden pinnalta. Halkaisijaltaan pesä on yleensä 5 - 20 cm, joskus se voi olla jopa 50 cm. Rakentamisen aloittaa keväällä maassa, ojanpenkassa, kantokarhossa tai vastaavassa paikassa talvehtinut kuningatar.

Ampiaiskuningatar tekee pesälle ensin kiinnikkeen ja siihen vaakatasoon kennorakenteita, joissa se kasvattaa avukseen uusia jälkeläisiä. Samalla se rakentaa pesän ympärille myös pallomaisen suojan. Enimmillään pesässä on muutamia satoja ampiaisia.

Ampiaisten pääasiallinen ruokavalio koostuu puutarhojen ja peltojen tuhohyönteisistä, mistä syystä ne ovat hyödyllisiä myös kotipiirissä ja puutarhassa.

Syys-lokakuussa ampiaisia tuntuu pörräävän vähän joka paikassa. Silloin pesän ampiaiskuningattaret valmistautuvat talvehtimaan, ja muut pesän jäsenet joutuvat elämänsä ehtoopuolella etsimään ruokaa lähiympäristöstä. Ne hakeutuvat usein ravinnon toivossa myös ihmisten läheisyyteen.

Ampiaisenkaan ei pistä, jos se ei joudu uhkaavaan tilanteeseen. Jos se pörisee lähellä, sitä ei kannata huijota, vaan paikalta tulee poistua rauhallisesti.

Joskus ampiaispesä on sellaisessa paikassa, josta se on pakko hävittää. Helpoimmin sen voi tehdä illalla lentoajan jälkeen, jolloin kaikki asukit ovat kotona. Pesän voi leikata muovi- tai paperipussiin, jonka jälkeen se hävitetään. Pesän poistamisen voi käyttää myös hyvin varustetuista liikkeistä saatavia hyönteisten torjunta-aineita. Poistamisen aikana pää kannattaa varmuuden vuoksi suojata esimerkiksi päiväverhokankaalla ja muu vartalo hieman paksummilla vaatteilla. Seuraavana kesänä ampiaisen ottaa vain harvoin vanhan pesän käyttöönsä, mistä syystä niistä mahdollisesti aiheutuva haitta poistuu luontaisesti viimeistään lokakuun loppuun mennessä.

Paksun, karvaisen ja lempeän **kimalaisen** erottaa helposti muista hyönteisistä. Myös kimalaisista talvehtivat vain kuningattaret. Nekin viettävät talven horroksessa kannon koloissa, kantokarhoissa ja ojanpenkoissa ja aloittavat keväällä pesän rakentamisen saman tyyppisiin paikkoihin. Joskus harvemmin kimalaiskuningatar saattaa valita pesäksi rakennuksen lämmöneristeen tai muun vastaavan paikan.

Kimalainen

Kimalaisen pesä muistuttaa jonkin verran harmaata kananmunakennostoa, ja sen yksilömäärä on enimmillään muutamia satoja. Syksyllä, kun kuningattaret valmistautuvat talvehtimaan, muut pesän jäsenet kerääntyvät hyville mesilähteille päiväkausiksi ennen kuolemaansa. Puutarhassa, jossa on ollut kesän aikana runsaasti kimalaisia, ilmiön näkee joka syksy perennapenkissä.

Kimalaisen ruokavalio sisältää kukkien mettä ja siitepölyä kuten mehiläisellä. Ne valmistavat mehiläisten tapaan medestä "hunajaa" omaksi ravinnokseen. Karvaisen ja paksun ulkomuodon vuoksi ne ovat erinomaisia pölyttäjiä. Mikäli kimalaisen pesän onnistuu löytämään, sitä ei pidä missään tapauksessa hävittää.

Mehiläisen pesä on lähes aina ihmisten rakentama puinen laatikko. Siinä on pystyssä kymmenkunta kennokakkua. Nykyisin myös kevyet styroksiset pesälaatikot ovat yleistyneet varsinkin ammattitarhaajien keskuudessa. Mehiläispesät ovat suojaisissa paikoissa pellon lähetyvillä 5-10 pesän tarhoina.

Mehiläinen

Mehiläisten luontaisiin ominaisuuksiin kuuluu niiden parveilu. Joskus parvi voi päästä karkaamaan pesästä, ja se asettuu asumaan sopivaksi katsomaansa paikkaan onttoon puuhun, rakennuksen seinään tai savupiippuun. Parven voi joskus nähdä riippumassa puun oksalla, jolloin ne vielä etsivät uutta kotia. Parvessa on yleensä muutamia tuhansia mehiläisiä.

Uuden kodin löydettyään parvi aloittaa kennoston rakentamisen sekä munintatilaksi että siitepölyn ja hunajan varastointia varten. Erittäin suuri yksilömäärä ja alaspäin riippuva mehiläisvahasta rakennettu vaalean kellertävä kennosto ovat varmoja "villipesän" tuntomerkkejä. Mehiläiset eivät itse koskaan rakenna kennostolle ulkopuolista suojaa.

Mehiläiset talvehtivat ampiaisista ja kimalaisista poiketen noin 10.000-15.000 yksilön yhteiskuntana. Ilmojen kylmetessä ne kerääntyvät pesässä pallomuodostelmaan, jossa niiden on helpompi säädellä lämpötiloutta. Lämpöä tuotetaan talviruoasta, jonka mehiläistarhaaja on antanut elo-syyskuussa sokeriliuoksena. Parhaaseen satoaikaan heinäkuun puolivälissä hyvässä pesässä on 60.000-80.000 mehiläistä.